

UPPSALA
UNIVERSITET

ARBETS- OCH MILJÖMEDICINSKT
VÅRMÖTE Uppsala Konsert & Kongress

Uppsala 9–11 april 2014

Innemiljö i Förskolor

Guihong Cai

Arbets- och miljöhygieniker, doktorand

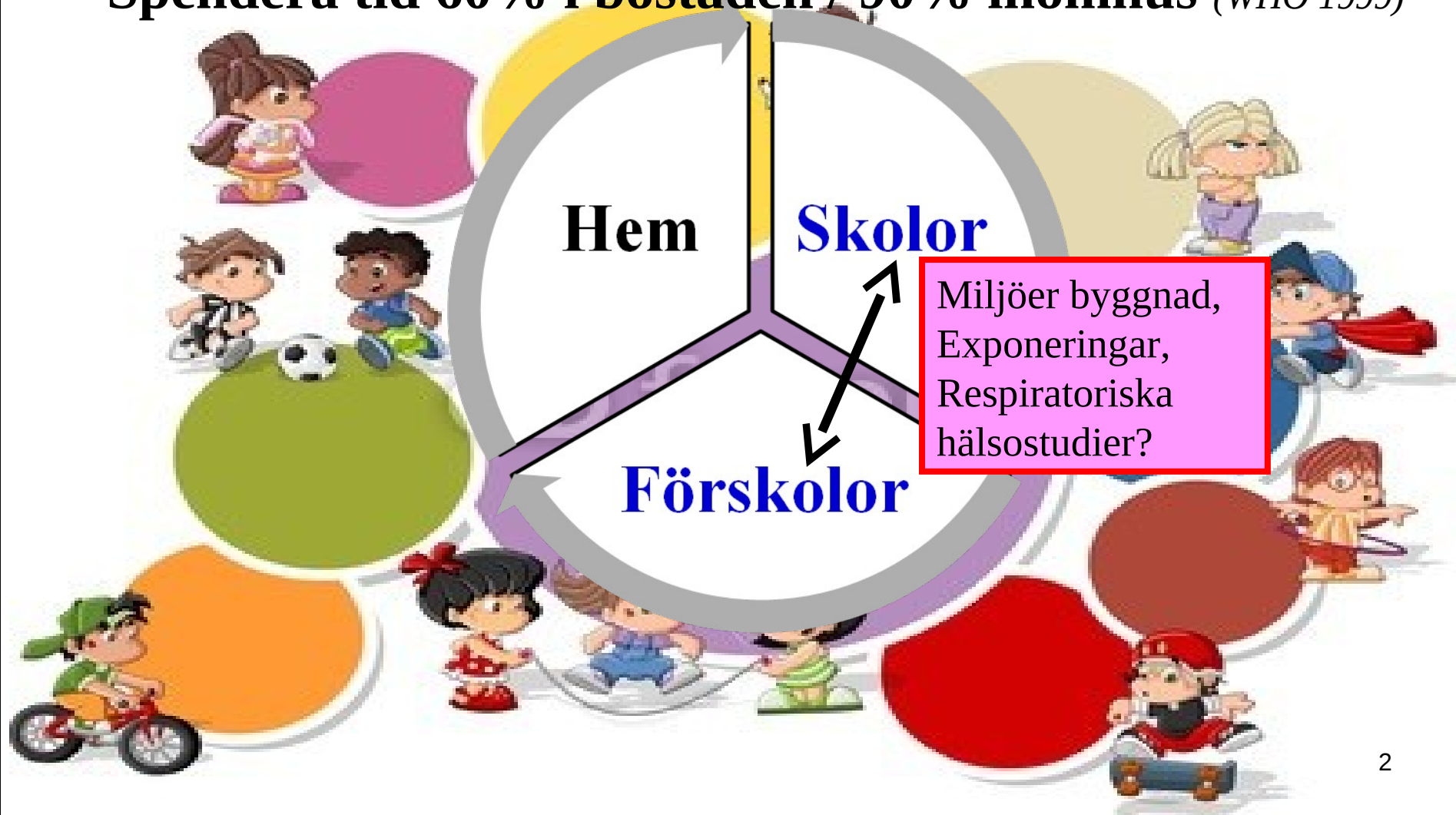
Inst. för Medicinska Vetenskaper,
Arbets- och Miljömedicin, Uppsala Universitet

Inomhusmiljöer för Barn

Spendera tid 60% i bostaden / 90% inomhus (WHO 1999)

Fukt/Mögel och Hälsa

➤ Över 100 epidemiologiska studier visade att fukt / mögel exponering har en ökad risk för luftvägssymtom / infektion, astma, huvudvärk, ögonbesvär eller SHS, **oavsett om det är levande mögel eller inte, men beroende på vilken art som berörs** (Meheust et al., 2013; Quansah, et al. 2012 ; WHO 2009; IOM 2004).

- I Sverige, år 2010, **deltog 83% av alla förskolebarn** (mindre än 5 år) gå på förskolor (*Barn och personal i förskolan hösten 2010, in Swedish*).

Fukt / Mögel

AF (84
sections)

VF (355
sections)

Något typ av ström fukt

9.5

18.3

Historien om fukt/mögel innan det senaste året

20.5

31.9

(A nationwide study of indoor/outdoor environments in AADC/ODC in Sweden (gjort i 2000). Bröms et al., 2006).

Fältundersökning

- **AllergiFörskolor (AF):** för allergiska barns behov.

Vissa regler: inga pälsdjur hemma/ ej rökare; förbättrad allmän städning, etc. (Bröms et al., 2006; Wickman et al., 1999).

11 AF (33 rum) och
närmaste 11 VF (37
rum), under Jan-Feb
2007

Studera förekomst av fuktproblem, allergen, mögel-DNA och samband med byggnads-/rumsfaktorer och inneklimat i AF och VF

UPPSALA
UNIVERSITET

Damm insamling och Allergen analys

1. Med en dammsugare utrustad med ett ALK milliporefilter

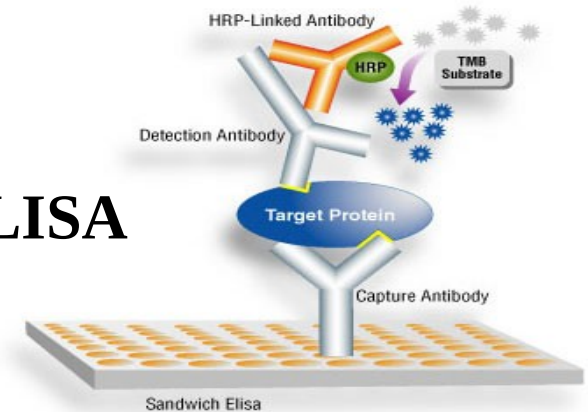

2. Två petriskålar per rum, placeras i rummen under 7 dagar

(Karlsson et al., 2002)

ELISA

Dammprover

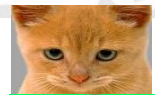
Katt (Fel d1)

Hund (Can f1)

Häst (Equ cx)

Kvalster

(Der p1 och Der f1)

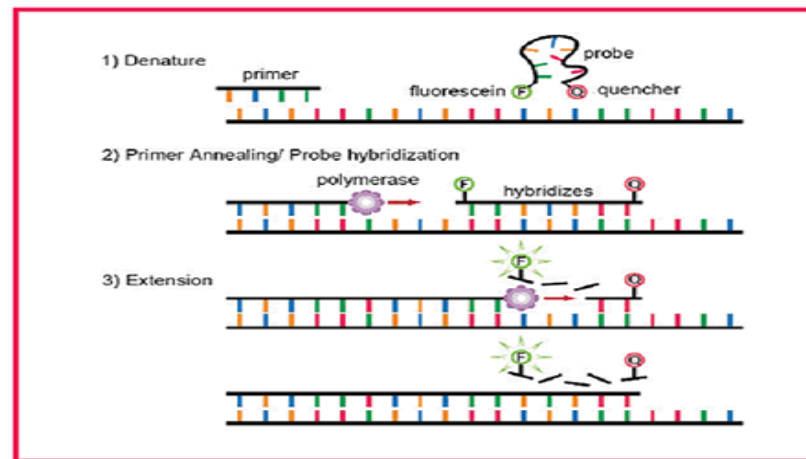

UPPSALA
UNIVERSITET

Damm insamling och Mögel-DNA analys (QPCR)

Dammprov:

svabb övre delen av dörrkarmen på entrédörren till rummet (svabbad yta 60 cm²)

TaqMan® Probe Method

➤ **Mögel-DNA (genom QPCR metod):** mäter förekomst av mögel oavsett om det är levande mögel eller inte. Detekterades 3 arter: *Total halt av mögel DNA*, *Aspergillus/Penicillium* spp., *Stachybotrys chartarum* spp.

• ***Total halt mögel DNA:*** mäter flera hundra vanliga typer av mögel i inomhus, men inte alla möjliga sorter.

• ***Aspergillus/Penicillium* DNA:** mäter förekomst av två vanliga familjer av mögel.

Cai et al., 2009 (19): 392-400.

Resultat 1 Byggnadsfaktorer I

Byggnadsfaktorer		AF (n=33)	VF (n=37)	P-värde
		n (%)	n (%)	
Träfasad		15 (50 %)	16 (43 %)	0,45
Observerad fukt		0 (0 %)	9 (24 %)	0,11
Rapporterad fönsterkondens		0 (0 %)	15 (41 %)	<0,001
Rapporterad fukt		9 (27 %)	15 (41 %)	0,24
Rapporterad lukt		0 (0 %)	16 (43 %)	<0,001
Golvtyp	Linoleum	16 (48 %)	16 (43 %)	0,73
	PVC	14 (42 %)	19 (52 %)	
	Trä	3 (10 %)	2 (5 %)	

Resultat 2 Byggnadsfaktorer II

Byggnadsfaktorer	AF (n=33)		VF (n=37)		P-value
	Medel	SD	Medel	SD	
Gardin (m ² /m ³)	0,02	0,02	0,05	0,04	<0,001
Bokhyllor (m/m ³)	0,04	0,05	0,10	0,07	<0,001
Texila material på golvet (m ² /m ³)	0,002	0,007	0,03	0,03	<0,001
Krukväxter (nr/m ³)	0,002	0,01	0,04	0,04	<0,001
Byggnadsår	1985	11	1981	14	0,09

SD: standardavvikelse

Resultat 3 Inomhusklimat

Miljöfaktorer		AF (n=33)		VF (n=37)		P-värde
		Medel	Min-max	Medel	Min-max	
Inomhus-klimat	CO ₂ (ppm)	680	503-879	630	490-862	0,02
	Temperatur (°C)	21,7	19,4-24,2	21,8	18,8-26,9	0,56
	Relativ luftfuktighet (%)	26	16,0-38,6	27	16,6-40,8	0,82

Nivåerna var alltid betydligt lägre än ventilationsstandarden som är maximalt 1 000 ppm koldioxid (CO₂), vilket således kan tolkas som att luftväxlingen i förskolor är bra (*Burton 2000*).

Resultat 4 Allergennivåer

Dammprover	Allergener	AF (n=33) GM (GSD)*	VF (n=37) GM (GSD)	P- värde
Petriskål damm (ng/m ² /day)	Katt (Fel d 1)	0,4 (3,4)	2,4 (3,6)	<0,001
	Hund (Can f 1)	2,1 (1,2)	4,1 (2,5)	<0,001
	Häst (Equ c x)	1,1 (1,1)	2,0 (3,3)	0,003
Dammsuget damm (ng/g damm)	Katt (Fel d 1)	79,4 (2,8)	625,7 (2,8)	<0,001
	hund (Can f 1)	84,7 (2,8)	831,6 (3,3)	<0,001
	Häst (Equ c x)	90,2 (2,5)	263,4 (4,6)	0,003

Kvalsterallergen kunde inte detekteras i något prov.

GM: Geometriskt medelvärde; GSD: Geometrisk Standardavvikelse

Resultat 5 Mögel-DNA nivåer

Svabb prov	AF (n=33) GM $\pm$ GSD (CE/m ²)	VF (n=37) GM $\pm$ GSD (CE/m ²)	P-värde
Total halt av mögel DNA (detekterades i 91 %)	$0.97 \times 10^7 \pm 4.14$	$1.53 \times 10^7 \pm 3.17$	0.18

Asp/Pen DNA: aritmetiskt medelvärde (detekterades i 34 %):
 2.5×10^4 CE/m².

S. chartarum DNA: detekterades i 4 rum, data ej visade

Result 6: Samband med Mögel-DNA och byggnadsfaktorer

Byggnadsfaktorer		Total halt av mögel DNA (N=70)	
		N	GM ($\times 10^7$ CE/m ²)
Rapporterad fukt ($P=0.02$)	No	46	1.02
	Yes	24	1.78
Rapporterad lukt ($P<0.001$)	No	54	0.93
	Yes	16	3.22
Sten-/ Tegel-fasad ($P=0.003$)	No	31	0.81
	Yes	36	2.08
Linoleum ($P=0.02$)	No	33	0.83
	Yes	32	1.60

Total fungal DNA: no difference between observed dampness, region (South-West) and type of DCs (AADCs-ODCs). GM: Geometric mean

Result 6: Samband med Totalt Allergen Halten och Byggnadsfaktorer

➤ **Totalt allergen halten i luften (Petriskål prov i AF och VF) var högre i:**

a. äldre byggnader (Kendal tau $b = -0.33$, $p < 0,001$)

b. Textila material på golvet (Kendal Tau $b = 0,44$, $p < 0,001$)

c. Gardin område faktor (Kendal Tau $b = 0,30$, $p < 0,001$)

d. Bokhyllor faktor (Kendal Tau $b = 0,23$, $p = 0,006$)

e. Krukväxt faktor (Kendal Tau $b = 0,34$, ($p < 0,001$))

f. Men inget signifikant samband mellan ventilationsflöde (CO_2 -nivåer).

➤ **Totalt allergen halten i dammsugas damm:** enda signifikant samband med textila material på golvet .

Data inte publicerats ännu.

Slutsatser

- **Skillnader mellan AF och VF** vad gäller vissa *byggnads/rumsfakorer*, t.ex. mindre kondens på fönstren, lukt, texila material, bokhyllor och krukväxter.
- Allergennivåerna var 3-5 gånger lägre i AF, både för allergen i damm och luft.
- Ingen skillnad i inomhusklimat eller ventilation (CO₂ nivåer).
- Lägre allergennivåer i förskolor än skolor (GM värden av katt allergen var 14,7 ng/m²/day i skolor med ≤ 10% kattägare, och 58 ng/m²/dag med > 20% kattägare (*Karlsson et al., 2002*).

Betydelsen för hälsan av att gå på allergiförskolor?

- De lägre allergennivåerna i allergiförskolorna kan vara till fördel för barn med pälsdjursallergi.
- Den generellt sett bättre innemiljön i allergiförskolorna kan vara bra för både allergiska och andra barn.
- Effekten av att gå på allergiförskola, vad gäller utveckling av astma och allergier behöver studeras i uppföljningsstudier.

